

amb el grup onomato-expressiu de què parlo en RONDINAR? Ben poc probable restant tan vaga la semblança de sentit, de forma i de sufixació

Rondant, rondar, rondejadora, rondejar, V. ravata 5
Rondel, rondell, rondella, V. rodó Rondí, V. ravat

RONDINAR, 'botzinar, mormolar', mot comú amb l'oc *roundinà* id., on té una gran extensió dialectal i ja bastant antiga, i on sembla derivat de *roundi*, sinònim seu i dit no sols de les persones sinó d'objectes (portes ---) i animals, en particular el porc: és probable que surti del ll GRÜNDIRE id (GRÜNYIR), si bé al·terat per la influència d'un grup de sinònims en *r*- inicial (*rumir, runyir, ronar, renar, RANERA, RAN-DELL*), de creació onomatopèica. □ 1ª doc : fi segle XVIII (Belv ; cançons populars).

«La vella --- sempre n'està renegant : / el diantre de las vellas sempre n'estan *rondinant*» (MilàF, *Romancerillo*, 563). «R : rezongar, refunfuñar; obmurar» General en els escr. Renaix del Princ Canta la Fada de Fontargent: *Noguera i Garona* «De Beret la immensa plana / --- / La Noguera y lo Garona / són los fills que Déu li dóna, / que ja al nàixer s'empaytaren, / corregeren y saltaren, / com dos nins joguinejant : / Noguera per Alós, / tot joguinós, / Garona per Aran, / tot *rondinant*», *Can VII*, 154 (com explica Verdaguer, en nota, s'inspirà en la dita aranesa «Noguera per Alós / tót dóc, / Garóna per Aran / bramant»); «Tot li parla de Guifre les montanyes / --- / la verda coromina hont flors cullian / --- / los bruys misteriosos de la selva, / lo *rondneig* del ayre entre les fulles, / ones li són d'un pèlac de tristesa», *Can X*, 105.

«Se m'estén davant la molsuda catifa de Prat-Cabre 35 ra --- Un ramat nombrós hi pastura; els braus, al veure'm passar a prop, se giren a mirar-me com a foraster, tot *rondinant*, algunes vaques corren pels prats ---», Massó T. (*Croquis P* 2, II, 34); «la riera, no gaire lluny d'allí estimbada pel salt de Sallent, s'escolava entre *rondinosa* i tranquil», «el camí carreter de St. Joan, tot *rondinós* de paguesos que anaven a vila ---» (id., 69, 54), i ell també ho aplica al mormolar de l'home «tot *rondinant* inintelligibles mots» (*AlcM*); «En Lluís se mirà a la Pepa y --- prometé treballar fins a mitja tarde --- La parada era un mosquer --- Ni al purgatori hi havia més gent --- Malhumorat, en Lluís, s'abalansà al taulellat, *rondinant* una estona --- Està de Déu que no podrem sortir --- remugà dirigint-se a la Pepa», Pons Mass. (*L'Auca de la Pepa VIII*, p. 111). «La brisa, encantada pel clar de la lluna, / s'aixeca lleugera veient la finar, / i un crit d'aixequeu-vos!' remou les espigues, / així que la senten pels blats *rondinar*», Coromines (*Hores d'Amor Serenes III*, així en l'autògraf, si bé va canviar-ho en *sermonar* en l'ed 35 1911, p. 45).

Ho veiem, doncs, des del principi, aplicat tant a les remors de la natura com al mormolar o botzinar de la gent, i no sense especial persistència, al que fan els animals: els braus en Massó i Torrents; «la veu d'un 60

goç que atent *rondina*» en les Poesies de Guimerà (1887), que deu ser un dels exs més antics entre la gent de la Renaix ; «les *rondinoses* abelles», *DAG* ; «un borinot *rondinava* monòtonament», Pous i Pagès (*Empord*, 190); «entre'l clap del mosquer que l'amohinava ab sa *rondinamenta*, per veure'l més sovint --- un ne distingia ---», Pons Mass. (*Auca II*, p. 19) «Al llunt ---àgata i vi--- la serralada, / a prop la glauca platitud marina, / l'abella, en l'aire d'or, brunz i *rondina* / i canta la cigala soterrada», Fc Almela i Vives (*Taula de Lletres Val*, 1930, cf. *L'Espill* 1985, 158)

No ens fa estrany aqueixa preferència quan així ho veiem, encara més accentuat, en llengua d'oc. En aquesta no és medieval però ja apareix en un bon nombre d'escrs dels segles passats, començant pel tolosà Peire Goudouli, que escrivia c. 1610, i el seu glossador Doujat assenyala en les seves obres «*roundinà*: murmurer, gronder»; «*roundinà*: intr. grogner» en el glossari del poeta J. C. Peyrot, del Roergue, n a Milhau, 1709. El *TdF* cita de Jean Michel (S XVII, Nimes): «Si l'un vai plan, l'autre *roundino*, / dis que fau marchà vitament» (*Lis Embarràs de la fero de Beucaire*).

El retrobem en una munió de felibres lldg, provençals i llemosins «*roundinès* pas, jouini femeto, / s'avès beca voste coustèu» en P. Bonnet, de Beucaire («si vous avez mordu au piègre»), S XIX, i altres que es poden llegir en el mateix *TdF* i n'hi ha ja d'antic una sèrie de derivats, paral·lels als catalans: «Lou tigre *roundinoux* qu'es toujours en coulèro» en Dom Garin, de l'alta vall de Nant en els Cevennes (S del dept. Aveyron), que escrivia en els anys 1650-70; «e dins soun amour *roundinoux*, / serà capablo de mautraire» en el Mq. de Lafare-Alès (Gard, c. 1830); «La *roundinairo* mar» en B. Floret; «l'un es *roundino-pacaud*, / que bramo touto la journado», Jacques Azais (Gard, c. 1810) ('plora-miques' pròpiament *rondina-miques-de-pa*)

Els glossaris dels dialectes ens mostren l'ampla extensió del mot, des dels Alps, passant per Tolosa i el Roergue fin a l'Alt Llemosí: Barceloneta *roundineà* intr «grogner» (< *-eyar* = *-ejar*) (Arnaud-Morin); llenguadocià or. *roundinà* «geindre, gémir, pleurer à demi, gronder, quèreller, par mauvaise humeur», Sauvages, c. 1700; dins l'Erau: «*roundinà*: grogner» a Pezenàs (Mâzuc); «*roundinà*: murmurer, grogner» a Clarmont (Pastre); Tolosa *roundinaire* «le pleurnicheur» (Visner); roerg «*roundinà*: grogner ---» (Vayssier); Carci «*roundinà*: grogner, en parlant du porc» (Lascale); Baix Llemosí *roundinà, roung-*, «bougonner, gronder, grincer» (Laborde), Alt-Llemosí *roundinà* «grogner, grommeler: ne fai re ma *roundinà*: il grommèle toujours», «se dit dans le même sens que *roundi*. àcò se *roundinavo*: cela commençait à s'ébruiter» (Béronie-Vialle, S. XVIII).

Com ja he dit, s'observa que aquí, tot havent-se aplicat també al mormolar o botzinar de les persones, hi ha una propensió marcada per a l'aplicació als animals. Acabem de veure que en el Carci fan constar que es du del porc; al *TdF*, com a ex. típic de l'ús en rodanès, només se li acut «lou porc *roundino*: le